

Dan Constantin MĂȚĂ

DREPT ADMINISTRATIV

Volumul II

Activitatea administrației publice
Domeniul public
Contenciosul administrativ
Răspunderea administrativă

Ediția a IV-a, revăzută și adăugită

CUPRINS

Abrevieri	5

PARTEA I

ACTIVITATEA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE	7

Capitolul I

FORMELE ACTIVITĂȚII ADMINISTRAȚIEI PUBLICE	7

<i>Secțiunea 1. Clasificarea formelor de activitate</i>	<i>7</i>

<i>Secțiunea a 2-a. Actele juridice</i>	<i>9</i>

<i>Secțiunea a 3-a. Actele politice</i>	<i>11</i>

<i>Secțiunea a 4-a. Operațiunile administrative</i>	<i>12</i>

<i>Secțiunea a 5-a. Faptele materiale</i>	<i>15</i>

Capitolul II

ACTUL ADMINISTRATIV. PROBLEME GENERALE	17

<i>Secțiunea 1. Noțiunea de act administrativ</i>	<i>17</i>

§1. Aspecte terminologice	17

§2. Definiția actului administrativ	19

<i>Secțiunea a 2-a. Trăsăturile actului administrativ</i>	<i>21</i>

§1. Actul administrativ este forma principală a activității autorităților administrației publice	23

§2. Actul administrativ este o manifestare unilaterală de voință	23

§3. Actul administrativ este adoptat sau emis în temeiul și în realizarea puterii publice	25

§4. Actul administrativ este supus controlului de legalitate exercitat de instanțele de contencios administrativ	28

<i>Secțiunea a 3-a. Clasificarea actelor administrative</i>	<i>29</i>

§1. Criteriul autorității administrative care le adoptă sau emite	29

§2. Criteriul competenței materiale a autorității administrative	30

§3. Criteriul competenței teritoriale a autorității administrative	30

§4. Criteriul întinderii efectelor juridice pe care le produc	31

4.1. Acte administrative normative	31

4.2. Acte administrative individuale	32

§5. Criteriul numărului manifestărilor de voință pe care le încorporează	38

Capitolul III

CONDIȚIILE DE VALABILITATE ALE ACTULUI ADMINISTRATIV	39

<i>Secțiunea 1. Aspecte introductive</i>	<i>39</i>

<i>Secțiunea a 2-a. Legalitatea actului administrativ</i>	40
<i>Secțiunea a 3-a. Oportunitatea actului administrativ</i>	43
<i>Secțiunea a 4-a. Actul administrativ trebuie să fie emis de autoritatea competentă și în limitele competenței sale</i>	46
<i>Secțiunea a 5-a. Actul administrativ trebuie să fie elaborat și adoptat/emis în forma și procedura prevăzute de lege</i>	49
§1. Forma actelor administrative	49
§2. Procedura de elaborare a actelor administrative	53
2.1. Considerații generale	53
2.2. Forme procedurale anterioare adoptării sau emiterii actelor administrative	54
2.2.1. Avizul	54
2.2.2. Acordul	58
2.2.3. Alte forme procedurale anterioare	60
2.3. Forme procedurale concomitente emiterii (adoptării) actelor administrative	61
2.3.1. Cvorumul	61
2.3.2. Majoritatea	62
2.3.3. Motivarea	63
2.3.4. Semnarea	66
2.3.5. Contrasemnarea	67
2.3.6. Datarea	68
2.4. Forme procedurale posterioare emiterii (adoptării) actelor administrative	68
2.4.1. Comunicarea	68
2.4.2. Publicarea	69
2.4.3. Aprobarea	72
2.4.4. Confirmarea	73

Capitolul IV

EFFECTELE JURIDICE ALE ACTULUI ADMINISTRATIV	74
<i>Secțiunea 1. Noțiuni generale</i>	74
<i>Secțiunea a 2-a. Momentul producerii de efecte juridice</i>	75
<i>Secțiunea a 3-a. Întinderea efectelor produse de actele administrative</i>	77
<i>Secțiunea a 4-a. Încetarea efectelor juridice ale actelor administrative</i>	78
§1. Suspendarea	78
§2. Revocarea	80
§3. Anularea	85
§4. Abrogarea	90
§5. Inexistența	92

Capitolul V

CONTRACTELE ADMINISTRATIVE	95
<i>Secțiunea 1. Teoria generală a contractului administrativ</i>	95
§1. Aspecte introductive	95
§2. Definiția, trăsăturile și clasificarea contractelor administrative	100
<i>Secțiunea a 2-a. Regimul juridic al contractului administrativ</i>	103
§1. Părțile contractului administrativ	103
§2. Încheierea contractului administrativ	105
§3. Obiectul și clauzele contractului administrativ	110
§4. Forma contractului administrativ	112
§5. Modificarea contractului administrativ	113
§6. Încetarea efectelor contractului administrativ	114
§7. Soluționarea litigiilor privind contractul administrativ	116

PARTEA A II-A

DOMENIUL PUBLIC	122

Capitolul I

REGIMUL GENERAL AL DREPTULUI DE PROPRIETATE PUBLICĂ	122
<i>Secțiunea 1. Reglementarea dreptului de proprietate publică</i>	122
<i>Secțiunea a 2-a. Titularii dreptului de proprietate publică</i>	124
<i>Secțiunea a 3-a. Modalitățile de dobândire a dreptului de proprietate publică</i>	125
<i>Secțiunea a 4-a. Caracterelor dreptului de proprietate publică</i>	130
<i>Secțiunea a 5-a. Exercițarea și stingerea dreptului de proprietate publică</i>	132

Capitolul II

DOMENIUL PUBLIC	133
<i>Secțiunea 1. Definiție și reglementare</i>	133
<i>Secțiunea a 2-a. Trăsăturile și clasificarea bunurilor din domeniului public</i>	142
<i>Secțiunea a 3-a. Transferul și inventarul bunurilor din domeniul public</i>	143
<i>Secțiunea a 4-a. Domeniul privat</i>	146

Capitolul III

MODALITĂȚI DE PUNERE ÎN VALOARE A BUNURILOR DIN DOMENIUL PUBLIC	150
<i>Secțiunea 1. Administrarea generală a bunurilor din domeniul public</i>	150
<i>Secțiunea a 2-a. Darea în administrare a bunurilor din domeniului public</i>	151
<i>Secțiunea a 3-a. Darea în folosință cu titlu gratuit a bunurilor proprietate publică</i>	155
<i>Secțiunea a 4-a. Închirierea bunurilor proprietate publică</i>	160
<i>Secțiunea a 5-a. Concesiunea bunurilor proprietate publică</i>	163
§1. Reglementarea dreptului și a contractului de concesiune	163

§2. Obiectul, părțile și durata contractului de concesiune	165
§3. Atribuirea contractului de concesiune	166
§4. Încheierea și efectele contractului de concesiune	169
§5. Modificarea și încetarea contractului de concesiune	171

PARTEA A III-A

CONTROLUL ASUPRA ACTIVITĂȚII ADMINISTRAȚIEI PUBLICE 173

Capitolul I

ASPECTE GENERALE PRIVIND CONTROLUL ASUPRA ACTIVITĂȚII

ADMINISTRAȚIEI PUBLICE	173
<i>Secțiunea 1. Noțiunea de control în administrația publică</i>	173
<i>Secțiunea a 2-a. Modalitățile și formele controlului</i>	174
<i>Secțiunea a 3-a. Controlul parlamentar</i>	175
<i>Secțiunea a 4-a. Controlul administrativ</i>	177
§1. Controlul administrativ intern	180
§2. Controlul administrativ extern	181
<i>Secțiunea a 5-a. Controlul administrativ-jurisdicțional</i>	187
<i>Secțiunea a 6-a. Controlul exercitat de societatea civilă</i>	193

Capitolul II

CONTENCIOSUL ADMINISTRATIV	200
<i>Secțiunea 1. Noțiunea de contencios administrativ</i>	200
<i>Secțiunea a 2-a. Evoluția contenciosului administrativ în România</i>	201
<i>Secțiunea a 3-a. Clasificarea și trăsăturile contenciosului administrativ</i>	217
<i>Secțiunea a 4-a. Condițiile de admisibilitate ale acțiunii directe în contenciosul administrativ</i>	220
§1. Calitatea procesuală în contenciosul administrativ	220
1.1. Calitatea procesuală activă	221
1.2. Calitatea procesuală pasivă	231
§2. Condiția vătămării unui drept sau a unui interes legitim	235
§3. Existența unui act administrativ sau a unui refuz nejustificat de a satisface o cerere privitoare la un drept sau la un interes legitim	240
§4. Îndeplinirea procedurii administrative prealabile	246
§5. Introducerea acțiunii în termenul legal	256
<i>Secțiunea a 5-a. Actele administrative exceptate de la controlul de legalitate în contencios administrativ</i>	259
§1. Considerații generale	240
§2. Actele administrative ale autorităților publice care privesc raporturile acestora cu Parlamentul	262
§3. Actele de comandament cu caracter militar	245
§4. Actele exceptate în temeiul existenței unui recurs paralel	249

<i>Secțiunea a 6-a. Procedura contenciosului administrativ</i>	273
§1. Obiectul acțiunii la instanța de contencios administrativ	273
§2. Instanța competentă și judecarea acțiunii	279
§3. Soluțiile instanței de contencios administrativ	284
§4. Suspendarea executării actului administrativ	286
§5. Căi de atac în procedura contenciosului administrativ	291
§6. Executarea hotărârilor de contencios administrativ	295
<i>Secțiunea a 7-a. Excepția de nelegalitate</i>	304
§1. Reglementarea și trăsăturile excepției de nelegalitate	304
§2. Procedura soluționării excepției de nelegalitate	307
PARTEA A IV-A	
RĂSPUNDEREA ADMINISTRATIVĂ	313
Capitolul I	
ASPECTE GENERALE PRIVIND RĂSPUNDEREA ADMINISTRATIVĂ.....	313
Capitolul II	
RĂSPUNDEREA ADMINISTRATIV-DISCIPLINARĂ.....	316
Capitolul III	
RĂSPUNDEREA ADMINISTRATIV-CONTRAVENȚIONALĂ	318
<i>Secțiunea 1. Noțiunea de răspundere administrativ-contravențională</i>	318
<i>Secțiunea a 2-a. Contravenția. Trăsături și elemente constitutive</i>	320
<i>Secțiunea a 3-a. Subiectele răspunderii administrativ-contravenționale</i>	324
<i>Secțiunea a 4-a. Sancțiunile contravenționale</i>	325
§1. Sancțiunile contravenționale principale.....	326
§2. Sancțiunile contravenționale complementare	330
<i>Secțiunea a 5-a. Cauze care înlătură caracterul contravențional al faptei</i>	331
<i>Secțiunea a 6-a. Cauze care înlătură răspunderea contravențională</i>	333
<i>Secțiunea a 7-a. Constatarea contravenției</i>	335
<i>Secțiunea a 8-a. Aplicarea sancțiunilor contravenționale și comunicarea procesului-verbal</i>	341
<i>Secțiunea a 9-a. Plângerea contravențională</i>	344
<i>Secțiunea a 10-a. Executarea sancțiunii contravenționale</i>	348
Capitolul IV	
RĂSPUNDEREA ADMINISTRATIV-PATRIMONIALĂ	351
<i>Secțiunea 1. Noțiunea și formele răspunderii administrativ-patrimoniale</i>	351
<i>Secțiunea a 2-a. Condițiile răspunderii administrativ-patrimoniale potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004</i>	356
Bibliografie	359

Dan Constantin MĂȚĂ

DREPT ADMINISTRATIV

Volumul II

Activitatea administrației publice
Domeniul public
Contenciosul administrativ
Răspunderea administrativă

Ediția a IV-a, revăzută și adăugită

Universul Juridic
București
-2024-

PARTEA I

ACTIVITATEA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

Capitolul I

FORMELE ACTIVITĂȚII ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

Secțiunea 1

Clasificarea formelor de activitate

Activitatea administrației publice este o activitate complexă care se poate realiza în mai multe forme. La fel ca orice activitate umană, și activitatea administrației presupune existența unor decizii, numite decizii administrative, având în vedere că sunt emise ori adoptate de autoritățile administrației publice.

În știința administrației a fost subliniată existența a două mari categorii de decizii administrative: a) decizii care privesc administrația internă și care se referă la aspectele lăuntrice din administrația publică; b) decizii care privesc administrația externă și prin care se realizează acțiunea administrației în raport cu alții¹. În această din urmă perspectivă, decizia administrativă a fost definită ca „acea formă a activității administrative a statului sau a colectivității locale, care constă în manifestarea expresă de voință, ce emană de la o autoritate a administrației publice în realizarea voinței puterii legislative și prin care se dă naștere, se modifică sau se sting drepturi și obligații”².

Pentru alți autori, decizia administrativă reprezintă „un act volițional de putere al administrației publice, adoptat pentru realizarea formei fundamentale de activitate executivă”³.

Decizia administrativă reprezintă un proces evolutiv care parcurge patru etape: a) etapa pregătirii deciziei administrative; b) etapa dezbaterii și adoptării deciziei; c) etapa executării deciziei administrative; d) etapa controlului executării și eficienței deciziei administrative⁴.

Oricare dintre formele de activitate ale administrației publice sunt decizii administrative, dar nu toate produc efecte juridice directe.

¹ I. Alexandru, *Tratat de administrație publică*, Ed. Universul Juridic, București, 2008, p. 548.

² *Ibidem*.

³ I. Iovănaș, *Drept administrativ. Activitatea administrației publice. Controlul exercitat asupra activității administrației publice*, vol. II, Ed. Servo-Sat, Arad, 1997, p. 27.

⁴ *Ibidem.*, pp. 27-34.

Potrivit unei opinii de referință, în afară de *actele juridice*, reprezentând „manifestări de voință făcute cu scopul de a produce anumite efecte juridice, a căror realizare este garantată prin forța de constrângere a statului”, activitatea administrației publice cuprinde și forma *operațiunilor tehnice*, „care iau forma unor activități intelectuale, dar nu constituie acte juridice” și se caracterizează prin faptul că nu produc efecte juridice. Aceste operațiuni tehnice au fost împărțite în două categorii principale: „a) operațiuni ce premerg emiterea actului de drept administrativ, care, în mod, obișnuit, sunt numite acte pregătitoare și b) activități posteroare emiterii actului de drept administrativ, îndeplinite în vederea punerii lui în executare”¹.

Un alt autor distinge două mari categorii de forme concrete de realizare a activității administrației publice. În prima categorie sunt incluse *formele activității administrației publice care sunt producătoare de efecte juridice*: actele administrative, actele civile ale organelor administrației publice și faptele juridice materiale. A doua categorie cuprinde *formele activității administrației publice care nu produc efecte juridice proprii*: operațiunile tehnico-materiale și actele exclusiv politice ale organelor administrative².

În doctrina postdecembristă, principala clasificare a formelor activității autorităților administrației publice se realizează în funcție de regimul juridic aplicabil. După acest criteriu au fost delimitate două mari categorii de forme concrete de activitate ale autorităților administrației publice³:

a) „forme cărora li se aplică regimul administrativ de putere (exclusiv sau alături de alt regim juridic)”: 1) actul administrativ; 2) contractul administrativ; 3) operațiunea administrativă;

b) „forme cărora nu li se aplică regimul administrativ de putere”: 1) actele juridice efectuate de organele administrației publice în virtutea capacității juridice civile; 2) operațiunile tehnico-administrative; 3) operațiunile direct productive.

Într-o altă perspectivă, activitatea autorităților administrației publice cunoaște trei forme (*actul administrativ, faptul administrativ, operațiunea tehnico-administrativă*), în cadrul cărora actul administrativ reprezintă forma principală de activitate⁴.

În opinia unui alt autor, activitatea administrației publice se poate exprima, ca orice tip de activitate umană, prin două forme: prin acte și prin fapte⁵.

Actele juridice pe care le adoptă, emit sau încheie autoritățile administrației publice pot fi de două categorii: „acte specifice administrației” (actele administrative și contractele administrative) și „acte prin care administrația se comportă ca orice subiect de drept, în relație cu alte subiecte de drept” (actele juridice supuse dreptului comun)⁶.

¹ T. Drăganu, *Actele de drept administrativ*, Ed. Științifică, București, 1959, p. 44.

² I. Iovănaș, *op. cit.*, p. 9.

³ A. Iorgovan, *Tratat de drept administrativ*, vol. II, *Forme de realizare a administrației publice. Domeniul public și serviciul public. Răspunderea în dreptul administrativ. Contenciosul administrativ*, Ed. All Beck, București, 2005, p. 8.

⁴ M. Preda, *Drept administrativ. Partea generală*, ed. a 3-a, Ed. Lumina Lex, București, 2004, p. 180.

⁵ V. Vedinaș, *Drept administrativ*, ed. a 9-a, Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 93.

⁶ *Ibidem*.

Faptele materiale ale administrației publice și operațiunile administrative au fost, la rândul lor, clasificate după următoarele criterii: a) după criteriul regimului juridic („operațiuni de putere” și „operațiuni care nu se realizează într-un regim juridic de putere”); b) după criteriul consecințelor pe care le produc („fapte, operațiuni producătoare de efecte juridice” și „fapte, operațiuni producătoare de efecte de altă natură”); c) după criteriul scopului lor („fapte și operațiuni prin care se realizează în mod direct misiunile administrației publice”, „fapte și operațiuni prin care se mijlocește realizarea obiectivelor administrației publice”, „fapte materiale de producție”)¹.

Într-o opinie mai recentă, formele de activitate din cadrul autorității executive au fost împărțite în următoarele categorii: a) *acte pur politice*; b) *acte juridice unilaterale* (acte administrative tipice și acte administrative asimilate) și *acte juridice bilaterale* (contracte administrative și contracte civile); c) *acte juridice cu un conținut politic*; d) *operațiuni administrative*; e) *fapte materiale/productive*².

Având în vedere aceste opinii și criteriile de clasificare propuse, vom prezenta următoarele forme de realizare ale activității administrației publice:

a) actele juridice; b) actele politice; c) operațiunile administrative; d) faptele materiale.

Secțiunea a 2-a

Actele juridice

Actele juridice ale administrației publice sunt manifestări de voință făcute cu intenția de a produce efecte juridice constând în nașterea, modificarea ori stingerea de raporturi juridice. Ele reprezintă principala formă de activitate a autorităților administrației publice. Nu toate actele juridice ale administrației publice sunt acte administrative, dar acestea sunt preponderente și specifice activității administrației publice³.

Într-o formă sintetică, prin act administrativ se înțelege „actul juridic emis/adoptat de o autoritate administrativă, în mod unilateral și în regim de putere publică, prin care se organizează sau aplică în concret legea”⁴.

Din perspectiva incidenței în activitatea autorităților administrației publice, s-a remarcat aspectul că actele administrative sunt preponderente în activitatea autorităților administrației publice centrale, în timp ce faptele administrative și operațiunile administrative sunt mai numeroase în activitatea autorităților administrației publice și instituțiilor publice deconcentrate sau descentralizate⁵.

În doctrina clasică de drept administrativ, prin act administrativ s-a înțeles „un act făcut de un funcționar administrativ, în aplicațiunea legilor, relativ la o materie

¹ *Ibidem*, p. 94.

² A.-S. Ciobanu, *Drept administrativ. Activitatea administrației publice. Domeniul public*, Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 32.

³ R.N. Petrescu, *Drept administrativ*, Ed. Hamangiu, București, 2009, p. 294.

⁴ I. Alexandru, *op. cit.*, p. 548.

⁵ M. Preda, *op. cit.*, pp. 180-181.